

[Transcript] Forklart / Putins barneombud: 23-barnsmoren som stjeler barn

Den lille ukrainske jente med musefletter sitter på en buss.
Har du lyst til å reise til forældrene dine?
En dame i blå kjole smiler til jente.
Hun har lyst langt hår og et stort, vendelig smil.
Men smiler er langt fra betryggene.
For det den lille jente ikke vet, er at denne russiske kvinnen er på oppdrag for poten.
Hun skal bortføre ukrainske barn.
Det vi gjør er et brud på folkeretten. Det er en krigsforbrykkelse.
Du hører på forklart fra Aftonbosten, og jeg heter Synne Søhor.
I dag er det tirsdag 11. april.
Helene Kjøggister, du er tidligere rusland korrespondent, og er en av dem som følger krigen ukrainer tettest.
Hvem er denne kvinnen som stjeler ukrainske barn?
Denne kvinnen heter Marie-Elva Bielova.
Hun starter karrieren sin som gitarlærer i Pensa Vest i Rusland,
og så gifter hun seg som nittnøring med en programmerer som senere uten å bli presst.
Kjøll hadde hun en ganske vanlig oppvekst.
Hun begynte å jobbe i forskjellige organisasjoner for barn med funksjonsnedsettelse.
Og egentlig så har hun bygget hele karrieren sin på å hjelpe barn, selv i dag sårbare barn.
Det har hun gjort med hjelp og med dette barn til den russiske orthodoxisk kjerke og til den russiske makten.
For til slutt blir hun hentet inn i politikken, og i oktober 2021 ble hun utnemt til barnombud i Rusland.
Og med det så fikk hun ansvaret for en av de mest brutale sidene med potenskrig.
På flyplassen står smilende ukrainske barn i Kø sammen med damen i Blå Kjole.
Til siste året har hun reist rundt de okkupert og områdene ukrainer for å hente barn.
Deretter har hun satt den på busser, tåg og fly til Rusland.
Disse barn har forskjell i bakgrunn. Någen har foreldre og slekninger, men har kommet bort fra familien på grunn av krigen.
Andre har vært på ulike typer for leire, for eksempel typisk sommerleier for barn, der de har blitt hentet videre fra.
Og så er det jo en treige gruppe med svært såbare barn, de som har bodd i barn hjem i ukraine.
På sociale medier ser vi ulike sidere av barnombudet, nesten alltid antrokket i samme kjoler.
Hun steker pannekaker, snakker med barn på sykehus og spiller inn en duett med en leder for en ungdomsorganisasjon.
I mnje čisvat sklazjat i seg sjirei.
Sertta ljudi sryvaja dve.
Nå er hun og president Vladimir Putin tiltalt for krigsforberedelse.
Og selv om Ruslan er anklaget for tortur og bombing av sykehus, så er det dette, bortføringen av ukrainske barn, som faktisk har førtel en tiltala.
Vi snakker trodde om tusenvis av krigsforberedelse i ukraine, for eksempel her med nettoppasert årsmarkeringen for masaken av civile i Boce, som sikker mange husker.
Ryssane skryter at dette er helt åpent, og for det andre er det nok et lite håp om at hvis man tar ut en sånn tiltala, så vil det stoppe.

[Transcript] Forklart / Putins barneombud: 23-barnsmoren som stjeler barn

Men for det blir det lite som tyder på det, omfanget er stort, og ryssane seier de skal fortsette. Dette er en strategi som er over 100 år gammel, vi kjenner den igjen fra Stalin sin tid. Diktatoren då huskes særlig godt for at han forflyttet mennesker, gjerne heile etniske grupper som krimtatarar, bolakar og tjøtjenere.

Den gang var det forskjellige grunner til det, men man trekkte arbeidskraft på ulike steder i dette enorme union, men denne flyttingen av mennesker, så deportering.

Det hadde jo en annen hensikt å terrorisere og delvis straffe befolkningen og skape frukt og hindre opprør med å slitte de.

Og nå er det ukrainiske barn som flyttes.

Til nå er nesten 20.000 barn blitt bortført og fraktet over grensen.

Hva er det egentlig Ruslan vil med disse barna?

Philip er en 15 år gammel gutt. Han står med et stort smil og ser ned på et rødt pass, mens barnombud Maria Lvova Belova striker han i råret.

Han er en ukrainisk gutt fra Mariopol, som nå får et rusk pass.

Han er hent av ukrainer og adopteret av sjølveste til russiske barnombudet.

Det kan virke som en lykkelig scene, og for alt vi vet, så har Philip det veldig bra.

Men disse adoptionene kan vise seg å være den største forbrytelsen i denne allerede enormt brutale krigen.

Ja, for Philip er jo en av de ukrainske barna som blir hentet til Ruslan. Hva er det som skjer med sånne barn som han?

Det holder jo forskerne på å finne ut akkurat nå. For eksempel så har forskere fra Gjel de seg at det i Ruslan finnes som trend for de leire for deporterter ukrainske barn.

For det er ikke sånn at alle barna blir adoptert og får flytte inn i en ny familie med nye russiske forældre.

Mange blir også sent til leirer i Ruslan.

Og at disse leirene så læres de opp i tradisjonelle verdier og russiske historie.

For eksempel har det kommet fram historie om barn der som blir i disse leirene vekkert tidlig omordningen. Så var de stå og synger den russiske nasjonalesangen.

Og så får de opplæring i potensyn på historien og lærer å bruke skitervåpen.

Hva vet du om hvordan barna har de disse leirene?

Det har kommet litt forskjellige meldinger om forholdene i disse leirene og litt forskjellige historie og råk om hvordan de har de russiske familier.

I leirene så er det noen som forteller om det som ekkle med drasser og skittende romm og terroriserende leirledere.

Og så er det andre som sier at leveforholdene er helt greie i disse leirene.

Så her er det rett og slett fremdeles med mye vi ikke vet.

Men det vi vet er jo at dette er barn som først har blitt utsatt for en krig, for der retter å bli reve bort fra alt som er kjent.

Så det er jo nærlingen å tro at de ikke har det så godt som de kanskje kunne ha.

Men så ukrainiske familier gråter over sine tapte barn, så gråter barnombudet Maria Levova Belova, hund i kjolen av ren lykke.

For i følge henne så redder hun barn fra krigen.

Jeg tror nok at vi skal tro på noe når hun sier at hun vil at barn ikke skal vokse opp i krig.

Det viser jo i historien hennes at hun har det noe å gjøre så mange for barn.

[Transcript] Forklart / Putins barneombud: 23-barnsmoren som stjeler barn

Men disse handlingene er en del av en krigsforbrytelse der man aktivt forsøker rensket området for civilbefolkningen med makt.

Og ikke nok mine. Disse barn er flyttet også til okkupasjonsmakten, altså den angriperne part i en krig som ødelegger hjemlandet til ungerne.

Hva vil russene med disse barna da?

Det er nok flere ting.

Fra starten av så har Putin forsøkt å rettferdiggjøre denne angrepskrigen med å si at Ruslan hindrer et folkemord i østlige deler av ukrainerne.

Det er bare sprøyt. Men disse bildene av barn som reddes, det er en del av denne løynen om at Ruslan redde ukrainske barn fra nazistene i Kiv.

Og så er det sånn at de som meldes i som første og foreldre blir en god del rikere.

Man kan få opp mot tusen dollar hvis et barn blir russisk lufforgang.

Ruslan har jo på denne måten også kanskje fått tilgang til tusenvis av kommende soldater fra disse leirene.

Men først og fremst spiller disse ungerne en viktig del i potens begrunnelse for å gå til krig.

Og så er det et nanslag mot de ukrainerne som har mistet ungerne siden.

Så nå er altså Maria Levova Bellova og potens tiltalt og etterlyst for krigsforbrytelser.

For å bortføre barn til et annet land.

De gjør dette fordi de ser så mange fordeler med det, og fordi de tror de kan slippe øvnene med det.

Kan du da da, eller får dette noen konsekvenser for potens og barnombudet?

Forløp i så ser det ikke ut å ha noe å si for potens eller barnombudet.

Det er jo klart nå kan de jo knapt nok ta seg en tur uten å bli arrestert.

Men det som dette definitivt fører til er at flere får se og bli klar over denne praktisen.

Så en krigsforbrytelse som kommer til å bli stående som et skrek eksempel i historiebøkene til de kommende generasjoner.

Du har rørt en podcast fra Aftenposten.

Det var Helene Kjøggista som forklarte deg Russlands bortføring av ukrainske barn.

Russodden er laget av produsentene Trond Odin Johansen, Olav Eggsvik og meg Synne Sørholt.

Resten av forklart er Anders Weberg, Jenny Fåland og Philip A. Johannesen.

Resten av forklart er fra Maria Lvova Belovas Telegramkonto, VKontakte, PBS, CNN, CBS News og Nyhetsberået AP.